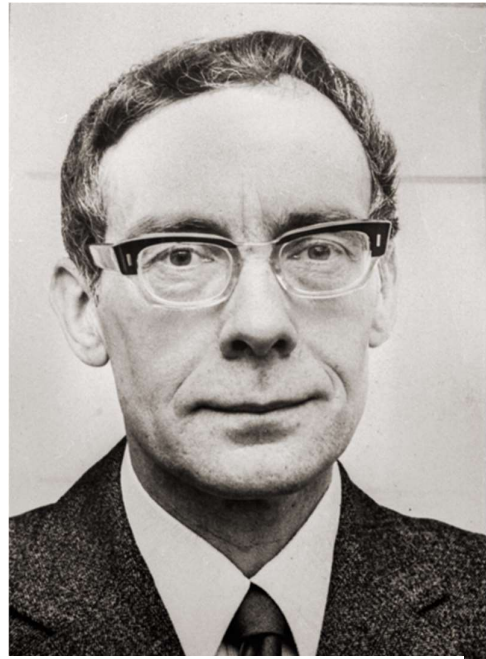

Hans Christian Lorentzen, hjælpepræst i Havnbjerg 1959 til 1964.

I et afskedsinterview kaldte Havnbjerg Kirkes degn, Jan Fjelking, 1960'erne for *atomtiden*. ”Nutiden er jo helt og holdent præget af Danfoss, og hvad dermed alt er fulgt. Men pudsigt er det at mærke sig, at livet på de gamle slægtsgårde i sognet er forblevet aldeles upåvirket af den industrielle eksplosion. Alligevel er den gamle tid forbi. Det skønne terræn er planeret og ødelagt af fabriksbygninger. Atomtiden er over os”. Hvad han hentydede til var den voldsomme vækst i folketallet i Havnbjerg sogn som følge af Danfoss' ekspansion. Folketallet gik fra knap 900 i 1940'erne til 3.300 i 1965. Tallene var tilsvarende i Nordborg sogn. Det blev en brydningens tid, hvor bondesamfundet ændrede sig til et industrisamfund med nye krav til boligforhold, fritidsaktiviteter, infrastruktur og kirkeforhold. Langesø med egen skole, boligblokke og funktionærhuse blev planlagt og etableret, tennis, fodbold og revyforestillinger supplerede de traditionelle gymnastikforeningers tilbud, og i Havnbjerg ansatte man en hjælpepræst til at bistå pastor Nehm i varetagelsen af omsorgen for de nytilkomne sognebørn. Han fik hurtigt tilnavnet *Fabrikspræsten*.

Den nye præst var Hans Christian Lorentzen, født i Kolding i 1920. Det stod ikke i kortet, at han skulle være præst. Hans farfar havde grundlagt *H.C. Lorentzens elektriske vaskeri* på Koldingvej 22 i Vejle og ved årsskiftet 1919-1920 købte han sammen med sønnen Alex [Kolding Dampvaskeri og Kur-Badeanstalt](#), beliggende på Sønder Landevej 12; et foretagende med 20 ansatte. Som søn af Alex var Hans Christian udset til arvtager, og han blev oplært indenfor teknikken. Som ung tog han til England, hvor han kom i berøring med Oxford-bevægelsen, og her besluttede han sig for at han ville læse teologi. Det var ikke just, hvad man havde forventet i familien, men Hans Christian stod fast ved sit kald, og siden blev det hans svoger, der overtog ledelsen af det hastigt ekspanderende Kolding Dampvaskeri.

H.C. Lorentzen. Foto: Bornholms Museum.

Efter sin embedseksamen studerede han et år i England, blev så hjælpepræst ved Sct. Lucas kirke i Århus og i 1951 kaldskapellan i Vigerslev sogn i København. Som kaldskapellan er man ansat i en bestemt præstestilling (et præstekald), ikke som sognepræst, men man arbejdede under sognepræsten og udførte tildelte præstelige opgaver som gudstjenester, prædikener, kirkelige handlinger (dåb, vielser, begravelser) og sjælesorg – men det var sognepræsten, der havde det overordnede ansvar.

I Vigerslev mødte Lorentzen sin kommende kone Inge, der var uddannet lærer og kirkesanger. Selv var han en alsidig begavet mand, der ud over at kunne synge også spillede lut, klaver, fløjte og guitar. Da sød musik opstod mellem kapellanen og kirkesangeren, foreslog han, at de ligeså godt kunne gifte sig, hvortil Inge rapt svarede: ”Ja, men hvem vil ha’ os?” De blev gift i 1953, og parrets to første børn kom til verden i København.

I 1959 ville kaldskapellanen gerne have sit eget embede, og to muligheder viste sig – i Newcastle, England og i Havnbjerg. Begge blev søgt, og fra begge kom der positivt svar. Da Havnbjerg svarede en halv time før Newcastle, blev det afgørende for, at Inge og Hans Christian kom til Havnbjerg Sogn. Her fungerede han som hjælpepræst indtil 1965, og her blev parrets to næste børn født. Inge holdt orlov fra lærerjobbet og knoklede i stedet som ulønnet præstekone, hvilket dengang var et fuldtidsjob.

Parret fik base i Langesø, hvor mange af tilflytterne havde bosat sig, og Lorentzen fik

H.C. Lorentzen på prædikestolen i Havnbjerg Kirke. Foto: Havnbjerg kirkeblad.

hurtigt titlen *fabrikspræst*. Her samlede HC og Inge både børn og voksne til kirkelige aktiviteter i den nyindrettede embedsbolig på Mågevej 25. Fra 1962 afholdt han gudstjenester én gang om måneden i aulaen på den nybyggede Langesø skole, samtidig med at han på skift med pastor Nehm prædikede i Havnbjerg kirke. Når Lorentzen underviste konfirmander, havde han for sit indre øje et billede af den aldrende medicinmand, der sidder med en gruppe andægtigt lyttende tilhørere omkring sig i et indianertelt. Det var den måde han ønskede at undervise på, ikke gennem terpestof, men gennem den levende fortælling, og så ved at tale til konfirmanderne som voksne mennesker.

Da H.C. Lorentzen kom til Havnbjerg, var det blot 14-15 år efter 2. Verdenskrigs afslutning. På det tidspunkt var der i lokalsamfundet stadig eftervirkninger af de spændinger med rod i nationale tilhørsforhold; på den ene side de dansksindede og på den anden side de tysksindede, hjemmetyskerne. Dette er lykkeligvis ikke tilfældet længere, men dengang vidste man som regel helt klart, hvem der tilhørte hvilken gruppe. Disse nationale spændinger var langt mindre udprægede der, hvor H.C. Lorentzen kom fra, så det er givetvis ikke noget, der har ligget den nyankomne præst særlig meget på sinde. Behjertede mennesker fra den danske side mente derfor, at dette var noget, som præsten skulle informeres om. Stillet overfor disse detaljer svarede Lorentzen kort og fyndigt, at han var præst for alle mennesker, danske såvel som tyske.

Meget betegnende for Danfoss' betydning for datidens samfund er et billede fra en høstgudstjeneste afholdt sammen med KFUM på Langesø skole i 1964, hvor Guds gaver til menneskene helt traditionelt blev placeret på alteret. Ved siden af afgrøder fra mark og haver, anbragte man en træmodel af Danfoss og en fotostat med et luftfoto af produktionshallerne; et tegn på, at man så Mads Clausen og hans evner som en gave fra Gud.

Høstgudstjeneste på Langesø skole i 1964, hvor Guds gaver placeres på alteret. Foto: Havnbjerg Kirkeblad.

Lorentzen gav i 1960 et interview til medarbejderbladet på Danfoss, *Ventilen*. Her svarer han på spørgsmålet om, hvad en præst egentlig er: ”En præst har alle tider været en let komisk person – han befatter sig med ting, som ikke helt er af denne verden. Det gælder både den lille troldmand på bopladsen, der får hele verdensrummet til at vokse frem af en ørnefjer, og det gælder nutidens medicinmænd i vore gamle præstegårde – hvis de da ikke helt har mistet gejsten i vores forpustede tid.... Ikke mindste her på Als, hvor alle lider af den store planlægningsdille. Den kan desværre let komme til at gribe en gejstlig, så han føler panik, og begynder at spejde efter resultater og holde mandtal. Gid pesten da må ramme ham.” Interviewet slutter med, at Lorentzen forsikrer, at han ikke vil prædike på fabrikken. ”... når jeg en gang imellem kommer der, så er det ikke for at forstyrre arbejdet eller overtale folk til at komme i kirke, men fordi jeg gerne vil lære arbejdspladsen at kende, og de mennesker fra vores sogn, der arbejder der. Jeg har pligter overfor dem, men jeg ved ikke helt hvilke. Det er det, jeg må finde ud af. Med deres hjælp!”

Et mundheld fra dengang huskes stadig: *Hvor kom Adam og Eva hen efter de blev fordrevet fra Paradiset? De kom da på Danfoss.*

Lorentzen blev fast skribent til sognets kirkeblad, hvor det kristne budskab også ofte blev serveret med en frisk og socialrealistisk twist. En fast bagsideklumme var ligeledes *Langesø-konen*. Indlæggene refererede aldrig til hvem forfatteren var, men det må antages, at det var Inge Lorentzen, der på den måde kommenterede tiden ud fra kvindens synspunkt.

Udover det kirkelige underviste Inge og Hans Christian også Langesø børnene i musik. I en periode havde Inge over 80 blokfløjteelever hjemme i stuen på Mågevej 25. Både Inge og HC var musikalske, og begge sang og spillede en del forskellige instrumenter fremragende, en evne der i øvrigt er gået i arv til alle parrets fem børn. Mest kendt er sønnen Jakob Lorentzen, der er organist og kantor ved Holmens kirke i København. Første optræden havde Jacob som 11-årig, hvor han var organist ved en begravelse. Søsporten havde også hjælpepræstens store interesse, hvilket udmøntede sig i, at han lærte langesøbørnene at sejle optimistjolle på Nordborg Sø.

Udviklingen på Nordals var dengang noget, der havde national bevågenhed. Således lykkedes det Lorentzen i 1964 at få Danmarks Radio til Nordborg Kirke, hvorfra de transmitterede en børnegudstjeneste.

I 1964 optog TV én af sine første Tv-transmitterede børnegudstjenester. Rammen var Nordborg Kirke på Als med H.C. Lorentzen foran alteret og Inge Lorentzen som korleder. Jan Ahrends var producer. Foto: Privat.

At *fabrikspræsten* forlod Havnbjerg sogn samtidig med pastor Nehms afgang, var en ren tilfældighed. Nehm faldt for aldersgrænsen for præster, og Lorentzen fik tilbud et job som sekretær i Københavns Kirkefond, et tilbud han ikke kunne afslå. Efter nogle år ved Kirkefondet fik han embede som kapellan ved Stengård Kirke i Gladsaxe. Meget symptomatisk levedes hans afgang ikke megen spaltepads i kirkebladet. Fjelking havde fået en hel side plus plads til et foto til at skrive om pastor Nehm, hvorimod H.C. Lorentzen blot fik en beskeden spalte, hvor han selv meddelte sin fratræden. ”Oppe fra kirkens sakristi har jeg ofte set fabrikken ligge dernede i lavningen, smukt indfattet af det bløde alsiske landskab. Vi har været her i 1000 år, hvad kan vi gøre ved alt det nye, som er lige ved at tage pusten fra os?”, skriver han i sin afskedshilsen. ”Gid industrien ikke må være den blinde plet i kirkens øje. Gid søndag og hverdag, hellig og søgn, igen må komme til at hænge sammen” var hans vision for fremtiden.

Inspireret fra sin tid på Nordals, sin sociale indignation og optagethed af trivsel på arbejdspladser, kom han i hovedstadsområdet i kontakt med konservesfabrikken Plumrose i Valby. Her udviklede velfærdssamfundet sig også, og i en periode tog han ansættelse som arbejdsmand på fabrikken. Her talte han arbejderne sag, blandt andet med foredrag på Nyborg Strand, og blev på denne baggrund i en periode igen *fabrikspræst*.

H.C. Lorentzen i samtale med medarbejdere på Plumrose. Foto: Privat.

I 1968 var han initiativtager til Folkekirkens Ungdomskor, der i dag er Danmarks største kororganisation, og som arbejder for at styrke korsang blandt børn og unge, og som udvikler korledere, kirkemusikere og præster, der arbejder med børne- og ungdomskor i folkekirken.

I 1971 sagde Lorentzen farvel til arbejdet på Sjælland og fik embede som sognepræst ved Sankt Nicolai Kirke i Rønne. Inge Lorentzen fik job som lærer på Østre Skole. Stådig var Lorentzen drevet af alternative tanker og idéer, og i de følgende 15 år holdt parret bl.a. værkstedsgudstjenester og et stort event i Rønne Kirke, til at støtte op om en hungersnød i Bangladesh. Det blev med både rockmusik og lysshow i hele korhvelvingen!

Værkstedsgudstjenesterne fandt sted hver lørdag. Her fik hundredvis af børn en musikalsk grunduddannelse og en sund tilgang til det kirkelige.

Pastor Inge Lorentzen foran Præstegården i Rønne, med en af sine konfirmander. Foto: Bornholms Museum

I 1975 besluttede Inge Lorentzen sig for, at hun også ville være præst, og fik efter nogle års merituddannelse ansættelse som hjælpepræst for ægtemanden i Rønne. Da ægtemanden i 1985 blev pensioneret, var der ingen ledige embeder på Bornholm, så Inge fik ansættelse som sognepræst i Rørvig på Sjælland. Talrige sommergæster brugte her kirken til kirkelige handlinger, og selvom sognet ikke var stort, var arbejdspresset enormt. Siden kom hun til

Aa Kirke i Aakirkeby, og virkede her engageret og passioneret indtil hun faldt for aldersgrænsen i 1999.

Pastor H.C. Lorentzen i Rønne. Foto: Bornholms Museum

Begge var de åndsfriske og aktive lige til det sidste. I en høj alder begyndte han at lære sig italiensk og at genopfriske arabisk fra studietiden. Hun blev formand for Bornholms Ældreråd, og hun fik sit eget Tv-show "Inges Hjørne" på Bornholmsk lokal-tv.

Hans Christian Lorentzen døde i Rønne i 2009, 89 år gammel, og hustruen Inge døde i 2021, 91 år gammel.

Arne H Blom, juli 2025